

ki bodo gotovo za dolgo dobo morale zadovoljiti vse, ki se bodo pečali s slovensko umetnostjo bodisi znanstveno, bodisi estetično. Tudi v tem pogledu opažamo evolucijo, ki z vedno večjo skrbjo oblikuje iz ilustracije tablo kot samostojno učinkujoči umetnostni spomenik. Tehnika reprodukcije je dovršena, papir za naše razmere izredno dober. Čeprav je vsa izdaja, kolikor je je doslej izšlo, prijetno iznenadila naše pričakovanje, naj bo zabeležena še naša želja, ki se bo morda kdaj v bodočnosti izpolnila: naj bi se katera slika tikala tudi v barvah.

K delu, ki se nadaljuje, se bomo vrnili ob prvem delnem zaključku. Požrtvovalnosti pisateljevi in založnikovi naj sledijo še naročniki, da bo mogoče to potrebno publikacijo dovršiti.

F. Mesesnel.

Onstran meje

Slovenska narodna manjšina na Koroškem

Razmere nas silijo, da gledamo na razvoj dogajanj stvarno, brez sentimentalnosti. Marsikod smo se temu že privadili, kakor na primer pri socialnem problemu, samo da tu pogosto nadomeščamo sentimentalnost s — farizejstvom. Ne bilo bi pa želeli, da tudi glede manjšin zagrešimo to svojevrstno zamenjavo. Zato bom skušal navesti nekaj dejstev, ki naj bodo uvod v dokončni prehod iz romantičnega gledanja v resničnost.

Slovenska manjšina na Koroškem se je vsa leta po plebiscitu pa do nedavne časa politično izživljala v duhu objektivne pravičnosti kot posledice mednarodnih obvez pod pokroviteljstvom najvišje ustanove moderne demokratske urejenosti — Zveze narodov. Manjšina je videla v tem zadosti močno garancijo, da se bodo njene težnje spoštovale, saj se je zdelo vendar nemogoče, da bi se upala mala Avstrija izigravati zahteve instance, ki je bila določena, da vlada svet. Minilo je nekaj let čakanja, češ: vse pride s časom, ko se razčistijo razmere in se pozabijo najhujša nasprotja izza glasovanja. Med tem se je državna večina sijajno znašla v novem položaju. Začela je sistematično ignorirati zahteve manjšine, ki se je zaman sklicevala na mednarodne obveznosti, pri tem pa se naglo bližala spoznanju, da je mednarodna zaščita manjšin votel pojem brez življenja in udarnosti.

Iz zaupanja v „objektivno pravičnost“ in v „višjo silo“ v obliki Zveze narodov si je mogoče razlagati dosledno pasivnost voditeljev slovenske manjšine. K temu lahko dodamo še apriorno prepričanje, da je vsak aktiven stik z večino te ali druge strankarske usmerjenosti že v naprej obsojen v neuspeh. Tako se je moglo zgoditi, da sta manjšina in večina živeli celo desetletje v umetno odmerjenem prostoru kot dve popolnoma tuji telesi brez sleherne povezanosti, toda v neprestani in — razume se — neenaki borbi. Manjšina je bila radi svoje pasivnosti izpostavljena naskoku celokupne večine, ki je bila sicer strnjena in enotna edinole v tem osamljenem primeru. Radi neelastičnosti voditeljev nimamo beležiti nobenega primera, da bi kaka večinska stranka paralizirala vsaj majhen delež udarcev, namenjenih manjšini.

Nemci v Jugoslaviji so se v tem pogledu povzpeli do zavidljive spretnosti. Da pa ne bi kdo kratko malo primerjal in iz tega izvajal zaključkov, moram